

САДРЖАЈ:

ПРЕДГОВОР	1
САДРЖАЈ	2
ЛЕГИСАКЦИОНИ ПОСТУПАК	3
Опште одлике	3
Врсте	3
Како је изгледало суђење	5
Две загонетке старог спора	7
КРИВИЧНИ ПОСТУПАК	9
Crimen	9
Суђење.....	9
ЛИТЕРАТУРА	11
ЛЕГИСАКЦИОНИ ПОСТУПАК	

Опште одлике

Нјастарији римски поступак, који је примењиван најпре као једини, а од II века пре н. е. до Августа упоредо са формуларним, по свој прилици је пореклом из првобитне заједнице. Његове су карактеристике последице општих особних права, концепције државе и суровости која је одлика првобитног односа према инсолветном дужнику. Те су особине: саопомоћ, арбитража, формализам, деоба на два дела, недостатак правних лекова, персонална егзекуција.

Саопомоћ се огледа у томе што је све или готово све у рукама самих странака, у првом реду тужиоца. Он позива на суд, обезбеђује доказе, и, што је посебно важно, извршава пресуду. Улога државе је веома мала.

Суђење има арбитражни, изборни карактер. Пресуду не доноси унапред предвиђени државни орган, већ грађани кога су странке изабрале.

Као и цело право, и сам поступак, нарочито први његов део, који се обавља пред претором, веома формализован. Гај нам у Институцијама саопштава да је спор губио онај који је тужби за посечену винову лозу употребио реч *vites* (винова лоза), јер такву реч закон није предвидео. Морао је употребити предвиђену реч *arbor* (дрво), јер је Законом 12 таблица предвиђена тужба *de arboribus succisis* (о посеченом дрвећу).

Парница се састоји из два дела. У првом, пред претором (*in iure*) се најпре решава да ли има места спору, затим се износе захтеви и на крају бира судија. Све је то подређено строгим правилима форме. Други део (*apud iudicem* – код судије) је посвећен доказивању и изрицању пресуде. Он је много мање спутан формализмом.

Странке немају право жалбе, правило *ne bis in idem* се буквално примењује. Та специфичност, коју задржава и формални поступак, није последица формализма или утицаја религије, она је настала због саме природе суђења. И данас изборно (арбитражно) суђење не даје могућност жалбе. Самим тим што су странке изабрале неког ко ће им пресудити спор, оне унапред прихватају његову одлуку. Временом су Римљани пронашли начин да посредно постигну ефекте налик на оне које даје двостепено суђење. Један од њих је виндекс, који ће се у извршном поступку у спор. Други начин, настао знатно касније, тако да се више односи на формални, него на легисакциони начин суђења, јесте тужба против самог судије "да је спор учинио својим (*litem suam fecit*)", која даје могућност накнаде.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com